

POSTANOWIENIE

20 grudnia 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Monika Koba

na posiedzeniu niejawnym 20 grudnia 2024 r. w Warszawie

w sprawie z powództwa V. spółki jawnej w P.

przeciwko J.P.

o zapłatę,

na skutek skargi kasacyjnej J.P.

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi

z 19 grudnia 2022 r., I AGa 86/22,

1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

2) zasądza od pozwanej na rzecz powódki kwotę 2700 (dwa tysiące siedemset) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia pozwanej odpisu niniejszego postanowienia do dnia zapłaty.

[A.T.]

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 19 grudnia 2022 r. Sąd Apelacyjny w Łodzi oddalił apelację pozwanej J.P. od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi z 28 grudnia 2021 r., zasądającego od pozwanej na rzecz powódki V. spółki jawnej w P. kwotę 122 260,65 zł wraz z ustawowymi odsetkami od 4 lutego 2015 r. do dnia zapłaty i oddalającego powództwo w pozostałej części tytułem odszkodowania za nie

wydanie w uzgodnionym terminie przedmiotu najmu po przeprowadzeniu jego remontu, z czym wiązało się poniesienie przez powódkę wydatków na przedmiot najmu, z którego ostatecznie nie skorzystała (art. 471 k.c.).

Sądy *meriti* nie podzieliły stanowiska pozwanej, że umowa dotyczyła świadczenia niemożliwego w rozumieniu art. 387 § 1 k.c. Wskazanie przez przedsiębiorcę w umowie zbyt krótkiego terminu wykonania zobowiązania (remontu kamienicy i wydania przedmiotu najmu), nie może być kwalifikowane jako świadczenie niemożliwe, a dowodzi jedynie braku właściwej organizacji i rozeznania odnośnie do przyjętych na siebie zobowiązań, co nie może zwalniać podmiotu profesjonalnego od odpowiedzialności za nie wykonanie umowy w uzgodnionym terminie. Podkreśliły, że remont kamienicy objętej umową był możliwy, o czym najlepiej przekonuje fakt, że został wykonany, a kamienica jest przedmiotem najmu na rzecz innego podmiotu.

Orzeczenie to zostało zaskarżone skargą kasacyjną przez pozwaną.

Skarżąca we wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania powołała się na przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Jej zdaniem istotnym zagadnieniem prawnym wymagającym rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy jest konieczność dokonania interpretacji art. 387 § 1 k.c. w zakresie rozumienia „trwałości niemożliwości świadczenia”, ponieważ spełnienie świadczenia przez jedną ze stron nie było możliwe w czasie określonym przez strony w umowie i późniejszych aneksach do niej. Z opinii biegłego wynika natomiast, że nikt nie byłby w stanie wywiązać się z zobowiązania w umownym terminie.

W ocenie skarżącej istotne zagadnienie prawne sprowadza się do odpowiedzi na pytania:

1. Czy w warunkach umowy zawartej przez strony można mówić o tym, że niemożliwość świadczenia miała cechę trwałości, bowiem późniejsze działania stron jednoznacznie wskazują na brak woli dalszego działania po upływie ustalonego terminu?;
2. Czy w powyższej sytuacji, gdy nikt nie byłby w stanie wywiązać się z zobowiązania w wyznaczonym terminie, jest możliwe uznanie, że do nie wykonania umowy doszło w wyniku okoliczności, za które ponosi

odpowiedzialność pozwana?”. W ocenie skarżącej błędy obu stron popełnione na etapie zawierania umowy nie mogą oznaczać uznania, że to ona ponosi odpowiedzialność za nie wykonanie umowy.

Powódka w odpowiedzi na skargę kasacyjną wniosła o odmowę przyjęcia jej do rozpoznania i zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a mającymi swoje źródło w interesie publicznym. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze kasacyjnej okoliczności uzasadniające jej przyjęcie do rozpoznania, a nie podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie. Cel wymagania określonego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty tylko przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie jest jego rolą usuwanie błędów w zakresie wykładni i stosowania prawa w każdej indywidualnej sprawie.

W judykaturze Sądu Najwyższego utrwalił się pogląd, że wskazanie przyczyny określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. nakłada na skarżącego obowiązek przedstawienia zagadnienia o charakterze abstrakcyjnym wraz z argumentami prowadzącymi do rozbieżnych ocen prawnych, wykazania, że nie zostało ono rozstrzygnięte w dotychczasowym orzecznictwie, a wyjaśnienie go ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia tej konkretnej sprawy, ale także innych podobnych spraw, przyczyniając się do rozwoju prawa. Nie może mieć charakteru kazuistycznego i służyć uzyskaniu przez skarżącego odpowiedzi odnośnie do kwalifikacji prawnej szczegółowych elementów podstawy faktycznej zaskarżonego

orzeczenia (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11 i z 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151).

Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania nie spełnia tych wymogów. We wniosku nie przeprowadzono analizy orzecznictwa i poglądów doktryny. Argumentacja skarżącej jest ogólnikowa, jednostronna i ogranicza się do przedstawienia własnego poglądu w opozycji do stanowiska prawnego Sądu drugiej instancji. Nie wykazuje zatem, że w sprawie ujawniło się zagadnienie wykładnicze o problemowym czy precedensowym charakterze, którego wyjaśnienie wymagałoby zaangażowania Sądu Najwyższego i sprzyjało rozwojowi prawa. Ponadto, silnie kazuistyczny sposób jego ujęcia wskazuje, że jest ono osadzone w okolicznościach konkretnej sprawy i jest pytaniem w tej właśnie sprawie. W takim ujęciu sprowadza się do kwestionowania prawidłowości przyjęcia przez Sąd Apelacyjny odpowiedzialności pozwanej za niewykonanie łączącej strony umowy.

Ponadto, problematyka objęta art. 387 § 1 k.c. (*impossibilium nulla obligatio est*) była wielokrotnie przedmiotem orzecznictwa Sądu Najwyższego, a wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania nie przekonuje o konieczności kolejnej wypowiedzi Sądu Najwyższego w tym przedmiocie. W orzecznictwie podkreśla się, że jako niemożliwość świadczenia należy rozumieć niemożliwość o charakterze obiektywnym, pierwotnym i trwałym, przy czym przesłanki te muszą zostać spełnione łącznie. Świadczenie jest zaś obiektywnie niemożliwe, jeśli nie może go spełnić nie tylko dłużnik, ale każda inna osoba. Ocenie podlega zatem samo świadczenie, a nie sytuacja dłużnika.

Niemożliwość świadczenia skutkująca nieważnością umowy, niezależnie od tego, czy ma charakter faktyczny czy prawny, musi nadto istnieć w chwili jej zawarcia oraz mieć charakter trwały (nieprzemijający), co oznacza, że wedle rozsądnych ludzkich oczekiwań świadczenie nie stanie się możliwe w niedalekiej przyszłości (zob. m.in. wyroki Sądu Najwyższego z 20 marca 2009 r., II CSK 611/08; z 8 maja 2002 r., III CKN 1015/99; z 12 sierpnia 2009 r., IV CSK 81/09; z 8 stycznia 2009 r., I CSK 239/08; i z 18 maja 2011 r., III CSK 217/10). Nie

zachodzi zatem potrzeba kolejnej wypowiedzi Sądu Najwyższego w tym przedmiocie.

Z tych względów Sąd Najwyższy, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie znajdując też okoliczności, które w ramach przedsądu jest obowiązany brać pod uwagę z urzędu.

O kosztach postępowania kasacyjnego Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 98 § 3, art. 98 § 1¹ k.p.c., art. 99 w zw. z art. 391 § 1 i w zw. z art. 398²¹ k.p.c., a także § 2 pkt 6 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tekst jedn. Dz.U. z 2023 r., poz. 1935, ze zm.). Sąd Najwyższy nie uwzględnił wniosku powódki o zasądzenie kosztów opłaty skarbowej od pełnomocnictwa wobec nie przedstawienia dowodów na jej uiszczenie w postępowaniu kasacyjnym (do pisma procesowego z 13 czerwca 2013 r. załączono jedynie pełnomocnictwo - k. 1109-1110).

Monika Koba

[A.T.]

[SOP]